

## Spis treści

|                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| WYKAZ SKRÓTÓW .....                                                                  | 5   |
| ROZDZIAŁ I. ISTOTA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO .....                                    | 6   |
| 1. Definicja i rodzaje samorządu .....                                               | 6   |
| 2. Prawne podstawy działania samorządu terytorialnego .....                          | 7   |
| 3. Zasada decentralizacji władzy publicznej i samorządu terytorialnego .....         | 10  |
| 4. Zasada subsydiarności .....                                                       | 11  |
| 5. Terytorialny podział państwa .....                                                | 14  |
| 6. Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego .....                            | 17  |
| 7. Formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego .....                     | 19  |
| 8. Zadania samorządu terytorialnego .....                                            | 24  |
| ROZDZIAŁ II. REFERENDUM LOKALNE .....                                                | 31  |
| 1. Referendum lokalne jako instytucja demokracji bezpośredniej .....                 | 31  |
| 2. Pojęcie i przedmiot referendum lokalnego .....                                    | 32  |
| 3. Aspekty proceduralne referendum lokalnego .....                                   | 33  |
| 4. Skutki referendum lokalnego .....                                                 | 38  |
| ROZDZIAŁ III. WYBORY SAMORZĄDOWE. STATUS PRAWNY RADNEGO .....                        | 40  |
| 1. Wybory samorządowe .....                                                          | 40  |
| 2. Status prawny radnego .....                                                       | 48  |
| ROZDZIAŁ IV. ORGANY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO .....                         | 55  |
| 1. Uwagi ogólne .....                                                                | 55  |
| 2. Organy gminy .....                                                                | 57  |
| 3. Organy powiatu .....                                                              | 64  |
| 4. Organy województwa .....                                                          | 70  |
| ROZDZIAŁ V. AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO .....                                             | 78  |
| 1. Konstytucyjna regulacja systemu źródeł prawa a prawo miejscowe .....              | 78  |
| 2. Upoważnienie ustawowe .....                                                       | 79  |
| 3. Rodzaje aktów prawa miejscowego .....                                             | 80  |
| 4. Ogłaszanie aktów prawa miejscowego .....                                          | 82  |
| ROZDZIAŁ VI. SYSTEM BUDŻETOWY JEDNOSTEK SAMORZĄDU<br>TERYTORIALNEGO .....            | 85  |
| 1. Pojęcie, charakter prawny i funkcje budżetu .....                                 | 85  |
| 2. Źródła prawa budżetowego jednostek samorządu terytorialnego .....                 | 87  |
| 3. Zasady budżetowe .....                                                            | 89  |
| 4. Klasyfikacja budżetowa .....                                                      | 92  |
| 5. Formy organizacyjne sektora budżetowego jednostek samorządu terytorialnego .....  | 94  |
| 7. Wykonywanie budżetu jednostki samorządu terytorialnego .....                      | 101 |
| 8. Kontrola wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego .....               | 103 |
| 9. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych .....              | 104 |
| ROZDZIAŁ VII. GOSPODAROWANIE MIENIEM SAMORZĄDU<br>TERYTORIALNEGO .....               | 109 |
| 1. Mienie jednostek samorządu terytorialnego .....                                   | 109 |
| 2. Nabywanie mienia samorządowego .....                                              | 111 |
| 3. Zarządzanie i gospodarowanie mieniem samorządowym .....                           | 117 |
| 4. Działalność gospodarcza samorządu terytorialnego .....                            | 119 |
| 5. Formy organizacyjno-prawne realizacji zadań samorządu terytorialnego .....        | 120 |
| 6. Partnerstwo publiczno- prawne z udziałem jednostek samorządu terytorialnego ..... | 122 |

|                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ROZDZIAŁ VIII. NADZÓR NAD SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM .....                                                                                    | 126 |
| 1. Pojęcie i rodzaje nadzoru .....                                                                                                          | 126 |
| 2. Przedmiot nadzoru .....                                                                                                                  | 127 |
| 3. Zakres podmiotowy nadzoru .....                                                                                                          | 128 |
| 4. Organy nadzoru .....                                                                                                                     | 129 |
| 5. Kryterium nadzoru i środki nadzorcze .....                                                                                               | 131 |
| 6. Rozstrzygnięcia nadzorcze .....                                                                                                          | 132 |
| 6.1. Czynności poprzedzające wszczęcie postępowania nadzorczego .....                                                                       | 132 |
| 6.2. Wydanie rozstrzygnięcia nadzorczego .....                                                                                              | 134 |
| 6.3. Zakończenie postępowania nadzorczego .....                                                                                             | 135 |
| 6.4. Specyfika postępowania nadzorczego przed regionalną izbą obrachunkową .....                                                            | 137 |
| 7. Nadzór wobec organów .....                                                                                                               | 137 |
| ROZDZIAŁ IX. SĄDOWA KONTROLA DZIAŁALNOŚCI JEDNOSTEK<br>SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO .....                                                       | 140 |
| 1. Sądownictwo administracyjne .....                                                                                                        | 140 |
| 2. Skarga powszechna .....                                                                                                                  | 141 |
| 3. Skarga na akt nadzoru .....                                                                                                              | 143 |
| 4. Stwierdzenie przez sąd administracyjny nieważności uchwały (zarządzenia) organu<br>jst. lub orzeczenie o jej niezgodności z prawem ..... | 146 |
| ROZDZIAŁ X. USTRÓJ SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W WYBRANYCH<br>KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ .....                                                  | 149 |
| 1. Niemcy .....                                                                                                                             | 149 |
| 2. Finlandia .....                                                                                                                          | 156 |
| 3. Francja .....                                                                                                                            | 159 |
| 4. Czechy .....                                                                                                                             | 164 |
| 5. Węgry .....                                                                                                                              | 168 |